

Horákův laboratorní pes

Chovatel:

Horák Frant., Klánovice 273

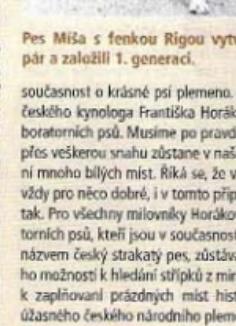
Majitel:

Fyziologický ústav ČSAV Dejvice

V dnešní době vychází sice velké množství knih s kynologickou tematikou, ale jen velmi málo kvalitních a těch od rye českých autorů pak ještě mnohem méně. Přijemnou novinkou je určitě kniha *Psi*, které člověk použil. Díky spolupráci s jejimi autory vám přinášíme ukázkou unikátních materiálů a fotografií z jedné ze tří kapitol knihy. Ta je věnována Horákovu laboratornímu psovi, dnes tedy českému strakatému psovi. Knihu vydal Samostatný klub chovatelů a přítel českého strakatého psa o. s. vlastním nákladem.

Pře se rok 1954. Rok 1954 je rokem plným událostí. V lednu byla v USA spuštěna na vodu první atomová ponorka nazvaná *Nutilus*. U Moskvy zahájila činnost první jáderná elektrárna dodávající proud pro průmyslové účely. Rusko uskutečnilo první výbuch atomové bomby, kde byly lidi pokusným materiálem, tajně vojenské akci vele legendáři sovětský generál Georgij Konstantinovič Žukov. V Československu zahájil vysílání rozhlas po dráze a v Americe se začala prodávat tranzistorová rádia. Nobelenovu cenu za literaturu získal Ernest Hemingway.

V pozadí této události se zde příběh, který vám bude vyprávět, zanebatelným. Přesto si myslíme, že má smysl její zaznamenat, neboť je příběhem člověka, který podlídil svůj život vizi. Je to příběh člověka, který obhájil naši

Pes Miša s fenkou Rigou vytvořili první páru založili 1. generaci.

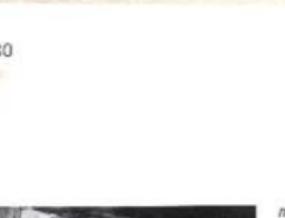
současnost o krásném psi plemenu. Je to příběh českého kynologa Františka Horáka a jeho laboratorních psů. Musíme po pravdu přiznat, že přes veškerou snahu zůstane v našem vyprávění mnoho bílých míst. Riká se, že vše správně je vždy pro něco dobré, i v tomto případě je tomu tak. Pro všechny milovníky Horákových laboratorních psů, kteří jsou v současnosti znáni pod názvem český strakatý pes, zůstává totiž mnoho možností k hledání střípku z minulosti, a tím k zaplňování prázdných míst historie tohoto úzasmného českého národního plemene.

František Horák se narodil 13. června 1909 v Chotovicích. Pro nás příběh je velmi smutné, že v roce 1997, tedy patnáct let před tím, než jsme začali psát tuto knihu, zemřel. My tedy nemůžeme použít jeho vlastních autentických vzpomínek. Nezbývá, než se pokusit zaznamenat příběh Horákových laboratorních psů z jeho zápisů, z útržků korespondence

a vzpomínek paní Jitky Paulinové, dcery pana Horáka a dalších.

První záznam o vzniku plemene Horáková laboratorního psa jsme nalezli v sešitě s názvem „Chov psů pro pokusné účely“. Jedná se o texty psané rukou pana Horáka, tyto poznámky pravděpodobně sloužily jako záznamy kroků a některých událostí na cestě při tvorbě nového plemene.

Některé záznamy nejsou dobre čitelné, jiné jakoby přeskakují z roku do roku. U některých lze dedukovat, že se jedná o jakousi poznámkou pod čarou, aby na ni nebylo zapomenuto. Některým záznamům, které se zdají chovatelsky nevýznamné, je věnována poměrně značná plocha zacházející až do úplných detailů. Jindy má

Fenka Riga, kříženec ovčáka neznámého původu, je zakladatelkou chovu Horáková laboratorního psa, dnes českého strakatého psa.

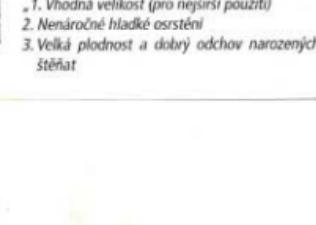
František Horák a „jeho“ pes.

Horákův laboratorní pes | Plemena

než potřebuji pokusníci. Na základě zkušeností s tímto problémem došel jsem k rozhodnutí křížením, selekcí a chovem vyšlechtit ráz psů vhodných pro účely laboratorní.

V tomto místě je nutné udělat krátké zastavení a vysvětlit nezasvěceným, o co vlastně šlo. Pan František Horák na začátku sedesátých let minulého století pracoval jako zootechnik ve Fyziologickém ústavu akademie věd. Mimo jiné měl na starosti péči o pokusná zvířata. Vedle své profesí byl všechny milovníkem koní a psů. Hlavně všeho pak byla touha po velkých věcech.

Chcel zanechat stopu, chtěl vytvořit plemeno

Miša I měl hrubší srst a byl tříbarevný.

psa podle svých představ. K tomu se prostřídeli, ve kterém pracoval, velmi hodilo. Ve fyziologickém ústavu akademie věd byl poměrně rozsáhlý psinec s různými nalezenými psy, jednak neznámého původu, ale i konkrétních plemen. Taková psi genetická laboratoř. Pak už chybělo jenom téma, proč by mělo vedení ústavu povolit nebo alespoň tolerovat práci na tvorbě plemene. Ale to poněkud předčíme, zatím se píše rok 1954 a František Horák našel téma laboratorní psa. Co by mělo nové plemeno splňovat, píše ve svých poznámkách:

1. Vhodná velikost (pro nejvíce použití)
2. Nemáročné hladké osrstění
3. Velká plodnost a dobrý odchov narozených štěňat

Pro další chov byl vybrán pes Lov 10.

Dáša 6, matka 98 štěňat

Pro vytvoření většího rázu (asi 25 kg váhy a výšky 55 cm) byla kryta fena Dáša psem ohři krátkosrstý Alán (Klánovice). Dala 10 štěňat, ta mají černobílé plachy, tečkané namísto černobílé.

Do dalšího chovu byl ponechán pes Alán I a fena Viva. Ohař Alán byl hnědý straka z majetku pana Ríhy z Klánovic. Pro uplnost je nutno uvést, že

potomci vrhu po krátkosrstém hnědém ohaři byli černobílí. Tepřve při spojení jedinců byli „ziskáni“ opět jedinci tříbarevní.

Fena Dáša 6 byla kryta psem ohři pointrem Røyenem, import z Polska – černobílý straka, tečkaný (sестra celá černá). Oba rodiče se bojí sítěb a hromů. V chovu zůstala celkem: 19 strakaců, 6 strakaců × ohři, 3 strakaců × pointre, 2 strakaců × krátké.

Fena Dáša 6 se za šest let (do roku 1962) stala matkou 98 štěňat (první vrh 9. 11. 1955 do roku 1962). Nebyla přitom ještě plně vytížena.

Pro další zdárný chov největšího plemene bylo nutné provést některé důležité oficiality. Ples-

Poznámky Františka Horáka naznačují, že v kri Horáková laboratorního psa „pulzuje“ i krev pointra.

měn fakticky existovalo, ale kynologická vějefnost o něm neměla zdání. Pro jeho ukovení se pan František Horák rozhodl zajistit registraci v Slezské chovatelské družstevní hospodářské zvěřinecké. Celý proces probíhal až neuvedené hladce. Tady opět z poznámek pana Horáka:

Slezské chovatelské družstevní hospodářské zvěřinecké, kynologický odbor, byl pozván dopisem z 20. 10. 1960, aby provedl komisionální shlednutí těchto psů a dále aby převezal patronaci a zřídil registraci. Shlednutí provedl pan Bürger, Standard byl schválen 3. 11. 1960.

Stanislava Jansová ■

Foto: archiv F. Horáka, J. Paulinová a T. Hasila

Další informace o knize *Psi, které člověk použil* autorů Tomáše Hasila, Ireny Hochmanové, Jiřího Kroulíka a Martina Ríhy získáte na stránkách: www.csp-hlp.cz

PSI, KTERÉ ČLOVĚK POUŽIL

Tomáš Hasil, Irena Hochmanová, Jiří Kroulík, Martin Ríha
www.csp-hlp.cz